

Sygn. akt II C 340/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lutego 2017 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach II Wydział Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie:

Przewodniczący SSO Katarzyna Banko

Protokolant st. sekr. sądowy Beata Pinior

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2017 roku w Rybniku

sprawy z powództwa A. M., W. K. (1)

przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w J.

o stwierdzenie nieważności lub nieistnienia uchwał lub o uchylenie uchwał

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powodów A. M. i W. K. (1) na rzecz pozwanej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w J. po 188,50 (sto osiemdziesiąt osiem 50/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

3. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R.:

a) od powoda A. M. kwotę 19,92 (dziewiętnaście 92/100) złotych,

b) od powoda W. K. (1) 19,92 (dziewiętnaście 92/100) złotych

tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

SSO Katarzyna Banko

Sygn. akt II C 340/16

UZASADNIENIE

Powodowie A. M. i W. K. (2) domagali się stwierdzenia nieważności lub nieistnienia uchwał Walnego Zgromadzenia Członków (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w J. podjętych w okresie od 14 do 30 czerwca 2016r. lub alternatywnie uchylenia tychże uchwał, tj. uchwały nr 13/2016 i 14/2016 w sprawie uchwalenia zmian i tekstu jednolitego Statutu (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w J. na wniosek mieszkańców z dnia 30 maja 2016r. oraz uchwały nr 12/2016 w sprawie przyjęcia wniosków polustracyjnych oraz wniosli o zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kosztów procesu według norm przepisanych.

Odnośnie uchwały nr 13/2006 powodowie podnieśli, że uchwała ta przewiduje, iż wybór i odwołanie członka zarządu następuje większością 2/3 głosów „przy obecności statutowej liczby członków Rady Nadzorczej”. W zapisie posłużono się pojęciem „statutowej liczby członków”, przy czym nie wiadomo jak rozumieć to pojęcie, które nie ma definicji legalnej. Statut GSM wymienia dwie liczby odnoszące się do członków rady nadzorczej. Nie wiadomo w szczególności, czy w kwestionowanej uchwale chodzi o „liczbę członków” określoną w § 30 ust. 1 czy też § 30 ust. 1 a Statutu.

Odnosząc uchwały nr 14/2016 zarzuty powodów dotyczą zapisów zawartych w § 1 pkt 1, §1 pkt 3, §1 pkt 4. Zapis zawarty w § 1 pkt 1 ogranicza wbrew ustawie prawo „wglądu” do umów zawieranych przez Spółdzielnię z osobami trzecimi co zdaniem powodów jest sprzeczne z treścią art. 8¹ ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Sprzeczny z ustawą jest także zapis zawarty w § 1 pkt 3, gdyż nie ma podstawy prawnej, z której wynikałoby, że warunkiem wyboru na członka rady nadzorczej jest uzyskanie co najmniej 15 głosów. Niezgodne z ustawą są także zapisy zawarte w § 1 pkt 4, gdyż przepisy ustawy Prawo spółdzielcze w sposób bezwzględny regulują przesłanki i tryb wyboru, zawieszenia i odwołania członków rady nadzorczej. Ustawa nie zawiera delegacji do odmiennego uregulowania tych zagadnień.

Również uchwała nr 12/2016 jest bezpodstawną. Protokół z lustracji za lata 2012 – 2014 został opublikowany na stronie internetowej GSM, jednakże pominięto stronę z „wnioskami pokontrolnymi” lustratora. Nie zamieszczono także „Listu polustracyjnego”, w którym to Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych (...) podsumowuje lustrację i przedstawia własne wnioski pokontrolne.

Pozwana (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa w J. wniosła o oddalenie powództwa i obciążenie powodów kosztami postępowania.

W uzasadnieniu powyższego stanowiska podano, że uchwałą nr 13/2016 zmieniono ust. 1 i 3 § 39 Statutu. Uchwalone zmiany wprowadziły zasadę kwalifikowanej większości przy wyborze i odwołaniu członków zarządu. Wprowadzenie takiego zapisu do statutu jest dopuszczalne albowiem statut może przewidywać inne głosowania i kwalifikowaną większość w przypadku wyboru i odwołania członków zarządu albowiem zarówno art. 41 § 2 Prawa spółdzielczego, jak i art. 8³ ust. 9 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych odwołują się w kwestii sposobu głosowania m. in. do postanowień statutu. Uchwałą nr 14/2006 zmieniono w § 9 ust. g poprzez wprowadzenie do jego dotychczasowej treści zapisów zawartych w art. 18 § 3 ustawy Prawo spółdzielcze, który ma także zastosowanie do członków spółdzielni mieszkaniowych. Ponadto uchwałą nr 14/2016 zmieniono § 30 ust. 5 poprzez dodanie zdania „do Rady Nadzorczej wchodzi kandydaci, którzy otrzymali kolejno największą ilość głosów, nie mniej niż 15 głosów”. Zamieszczenie takiego zapisu jest dopuszczalne albowiem statut jest umową, w której strony mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości stosunku lub ustawie bądź zasadom współżycia społecznego. Określenie minimalnej ilości głosów w przypadku spółdzielni, która liczy (...) członków (według stanu na dzień 31 grudnia 2015r.) nie może spowodować nie wybrania pełnego składu rady nadzorczej a jednocześnie nie pozwoli na wejście do rady kandydatowi, który uzyskał 1 głos. Uchwałą nr 14/ 016 zmieniono także w § 30 ust. 1 i 2. W ust. 1 do dotychczasowej treści tego ustępu dodano dotychczasową treść ust. 2. W uchwalonej zmianie w ust. 2 wprowadzono możliwość zawieszenia przez Radę Nadzorczą członka Rady Nadzorczej w przypadku stwierdzenia rażącego niewypełniania przez członka jego obowiązków, przekraczania uprawnień lub podejmowania działań sprzecznych z interesem spółdzielni. Rozszerzenie w statucie przyczyn zawieszenia członka rady nadzorczej jest dopuszczalne i zgodne z art. 5 § 2 i art. 46 § 2 ustawy Prawo spółdzielcze co potwierdził Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 30 września 2009r. (sygn. V CSK 86/09). Uchwałą nr 12/2006 przyjęto do realizacji wnioski polustracyjne zgodnie z listem polustracyjnym z dnia 16 grudnia 2015r. skierowanym do Zarządu i Rady Nadzorczej spółdzielni przez Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych (...) w W.. Wniosek polustracyjny był tylko jeden „konieczność przestrzegania postanowień art. 8³ u.s.m. w zakresie wprowadzania pod obrady Walnego Zgromadzenia w formie uzupełnionego porządku obrad wszystkich wniosków członków spółdzielni, o ile spełniają one wymogi formalne określone w tym przepisie”. Protokół z lustracji nie zawiera nigdy wniosków pokontrolnych. Wnioski z lustracji zawsze zawarte są w liście polustracyjnym.

Sąd ustalił, co następuje:

Powodowie A. M. i W. K. (2) są członkami (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w J..

W dniach 14, 15, 16, 17, 20, 27, 29, 30 czerwca 2016r. odbyło się Walne Zgromadzenie (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w J., które zwołane zostało w sposób prawidłowy i było władne do podejmowania uchwał. (dowód: materiały

sprawozdawcze za rok 2015 wraz z uchwałami o zwołaniu Walnego Zgromadzenia i porządkiem obrad, protokoły komisji skrutacyjno-mandatowych o stwierdzeniu prawomocności zebrania)

Uchwałą nr 12/2016 Walne Zgromadzenie (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w J. działając na podstawie § 22 pkt c Statutu, art. 38 ust. 1 ustawy Prawo spółdzielcze przyjęło do realizacji wnioski z przeprowadzonej lustracji za lata 2012 – 2014 zawarty w liście polustracyjnym, tj. zobowiązało Zarząd (...) w J. do przestrzegania postanowień art. 8³ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Powyższa uchwała była przedmiotem głosowania na poszczególnych częściach Walnego Zgromadzenia, które miało miejsce w dniach 14, 15, 16, 17, 20, 27, 29, 30 czerwca 2016r. Nad uchwałą głosowało 311 członków, za przyjęciem uchwały było 307 członków, przeciw jej przyjęciu – 4 członków. (dowód: uchwała nr 12/2016 wraz z wynikami głosowania na poszczególnych częściach Walnego Zgromadzenia, protokół ze wspólnego posiedzenia komisji z dnia 05 lipca 2016r.)

Powyższa uchwała podjęta została w następstwie ustaleń zawartych w protokole lustracji oraz listu polustracyjnego. W dniu 14 lipca 2015r. pomiędzy Związkiem Rewizyjnym Spółdzielni Mieszkaniowych (...) a (...) Spółdzielnią Mieszkaniową w J. zawarta została umowa na podstawie, której w dniach 17 sierpnia 2015r. do 30 grudnia 2015r. Związek przeprowadził lustrację pełną działalności Spółdzielni za okres od 01 stycznia 2012r. do 31 grudnia 2014r. Przedmiotem lustracji były następujące zagadnienia: organizacja Spółdzielni, stan prawny gruntów będących we władaniu Spółdzielni, sprawy członkowskie i dyspozycja lokalami, działalność inwestycyjna, gospodarka zasobami mieszkaniowymi, gospodarka remontowa w zasobach mieszkaniowych, gospodarka finansowa, ocena realizacji przez Spółdzielnię obowiązków wynikających z ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, zagadnienia dodatkowe wynikające z problematyki ujętej w piśmie Ministerstwa Infrastruktury z dnia 30 czerwca 2015r. skierowanym do Spółdzielni. W wyniku przeprowadzonej lustracji stwierdzono, że działalność Spółdzielni prowadzona była w badanym okresie prawidłowo, poza koniecznością przestrzegania postanowień art. 8³ u.s.m. w zakresie wprowadzania pod obrady Walnego Zgromadzenia w formie uzupełnionego porządku obrad wszystkich wniosków członków Spółdzielni, o ile spełniają wymogi formalne określone tym przepisem. (dowód: protokół z lustracji pełnej działalności Spółdzielni za okres od 01 stycznia 2012r. do 31 grudnia 2014r. wraz z listem polustracyjnym)

Uchwałą nr 13/2016 w sprawie uchwalenia zmian i tekstu jednolitego Statutu (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w J. na wniosek mieszkańców z dnia 30 maja 2016r. działając na podstawie art. 38 § 1ust. 10, art. 12 a ustawy Prawo spółdzielcze i § 22 pkt „i” Statutu Walne Zgromadzenie uchwaliło zmiany w § 39 Statutu w ten sposób, że ust. 1 i 3 otrzymały następujące brzmienie:

„1. Zarząd składa się z 2 -3 członków, w tym prezesa i jego zastępców, wybranych przez Radę Nadzorczą w drodze konkursu. Uchwała o wyborze członka Zarządu, podejmowana jest w głosowaniu tajnym, większością co najmniej 2/3 głosów przy obecności statutowej liczby członków Rady Nadzorczej.

3. Rada Nadzorcza może w każdej chwili odwołać członków Zarządu; odwołanie wymaga pisemnego uzasadnienia. Uchwała w sprawie odwołania członka Zarządu podejmowana jest w głosowaniu tajnym większością co najmniej 2/3 głosów przy obecności statutowej liczby członków Rady Nadzorczej.”

Powyższa uchwała była przedmiotem głosowania na poszczególnych częściach Walnego Zgromadzenia, które miało miejsce w dniach 14, 15, 16, 17, 20, 27, 29, 30 czerwca 2016r. Nad uchwałą głosowało 307 członków, za przyjęciem uchwały było 286 członków, przeciw jej przyjęciu – 21 członków. (dowód: wniosek członków Spółdzielni k. 119 – 121, uchwała nr 13/2016 wraz z wynikami głosowania na poszczególnych częściach Walnego Zgromadzenia, protokół ze wspólnego posiedzenia komisji z dnia 05 lipca 2016r.)

Uchwałą nr 14/2016 w sprawie uchwalenia zmian i tekstu jednolitego Statutu (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w J. na wniosek mieszkańców z dnia 30 maja 2016r. działając na podstawie art. 38 § 1ust. 10, art. 12 a ustawy Prawo spółdzielcze i § 22 pkt „i” Statutu Walne Zgromadzenie uchwaliło zmiany w § 9 g , § 27 ust. 2, § 30 ust. 5 zdanie pierwsze, § 31 ust. 1 i 2 Statutu. Powyższa uchwała była przedmiotem głosowania na poszczególnych częściach Walnego Zgromadzenia, które miało miejsce w dniach 14, 15, 16, 17, 20, 27, 29, 30 czerwca 2016r. Nad uchwałą głosowało 290

członków, za przyjęciem uchwały było 279 członków, przeciw jej przyjęciu – 11 członków. (dowód: wniosek członków Spółdzielni k. 115 – 118, uchwała nr 14/2016 wraz z wynikami głosowania na poszczególnych częściach Walnego Zgromadzenia, protokół ze wspólnego posiedzenia komisji z dnia 05 lipca 2016r.)

Powyższe okoliczności faktyczne Sąd ustalił w oparciu o wskazane dowody. Dokumenty – poza zaskarżonymi uchwałami, których oceny Sąd dokona w dalszej części uzasadnienia - były w pełni wiarygodne, albowiem zostały sporządzone przez uprawnione podmioty, zaś ich wiarygodność nie była podważana. Zeznania świadków F. C., S. H., Z. P. oraz przesłuchanie stron potwierdziły istotne okoliczności wynikające z dokumentów, zaś w pozostałym zakresie – zeznania te nie miały decydującego wpływu na rozstrzygnięcie, albowiem zgromadzone dowody (dokumenty) pozwoliły na wyjaśnienie sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

W ustalonym stanie faktycznym powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

W świetle art. 42 ustawy z dnia 16 września 1982r. Prawo spółdzielcze (tekst jednolity Dz. U. 2016.21 ze zmianami) zaskarżenie uchwał jest możliwe za pomocą trzech odrębnych środków prawnych - powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały, powództwa o uchylenie uchwały oraz powództwa o ustalenie nieistnienia uchwały, przy czym zasadność skorzystania z każdego z tych środków wymaga spełnienia odmiennych przesłanek. W przypadku żądania stwierdzenia nieważności uchwały jest to sprzeczność z ustawą (art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego), w przypadku żądania uchylenia uchwały jest to sprzeczność z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godzenie w interesy spółdzielni albo pokrzywdzenie członka spółdzielni (art. 42 § 3 Prawa spółdzielczego). Z kolei w przypadku żądania ustalenia nieistnienia uchwały na podstawie art. 42 § 9 Prawa spółdzielczego w związku z art. 189 k.p.c. - jak wskazywano w orzecznictwie Sądu Najwyższego - chodzi o tak rażące uchybienia w procesie podjęcia uchwały, że wykluczona jest możliwość stwierdzenia, że powołane organy wyraziły swą wolę w danym przedmiocie.

W przypadku powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały jako niezgodnej z ustawą art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego przewiduje ogólną sankcję nieważności uchwały ze skutkiem *ex tunc*. Stosowanie do uchwały walnego zgromadzenia art. 58 § 1 k.c. jako podstawy jej nieważności zostało wyłączone przez art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego jako *lex specialis*. Hipotezą art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego nie jest jednak objęta sytuacja, gdy uchwała walnego zgromadzenia została podjęta w celu obejścia ustawy. W takim wypadku uchwała jest bezwzględnie nieważna na podstawie art. 58 § 1 k.c. (por. wyrok SN z dnia 17 czerwca 2011 r., II CSK 620/10, M. S.. 2012, nr 1, s. 19). Zgodność uchwały organu spółdzielni z ustawą ocenia się według prawa obowiązującego w dniu podjęcia uchwały (por. wyrok SN z dnia 18 marca 2010r., V CSK 260/09). Czynną legitymację do wytoczenia takiego powództwa posiada ten, kto wykáže, że wobec spółdzielni ma interes prawny w stwierdzeniu nieważności uchwały (art. 189 k.p.c.). Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały oparte na art. 42 ust. 2 ustawy Prawo spółdzielcze w związku z art.189 k.p.c. nie wymaga zachowania terminu, o którym stanowi przepis art. 42 §3 ustawy Prawo spółdzielcze.

Uchwała walnego zgromadzenia podjęta w sposób niezgodny z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godząca w interesy spółdzielni albo mająca na celu pokrzywdzenie jej członka jest dotknięta względną nieważnością (traci ona moc dopiero w razie jej prawomocnego uchylenia przez sąd). Legitymacja czynna do wniesienia powództwa o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia przysługuje:

- członkowi spółdzielni, bez względu na to, jakim jest on podmiotem, z wyjątkiem spraw o wykluczenie albo wykreślenie innych członków (por. jednak art. 24 u.s.m.);
- wykluczonemu albo wykreślonemu członkowi spółdzielni, którego zaskarżona uchwała dotyczy (zob. także art. 24 § 6, art. 32 § 3 i art. 198 § 2 pr. spółdz.);
- zarządowi spółdzielni;
- prokuratorowi (art. 55-60 k.p.c.).

Ten rodzaj powództwa nie wymaga od powoda wykazywania swego interesu prawnego. Natomiast w wykładni sądowej przyjmuje się, że były członek, który dochodzi uchylecia uchwały, powinien wykazać, iż ma interes prawny w jej zaskarżeniu. Powództwo o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia powinno być wniesione w ciągu sześciu tygodni od dnia odbycia walnego zgromadzenia (art. 42 § 6 Prawa spółdzielczego). Sześciotygodniowy termin do zaskarżenia w trybie powództwa uchwały walnego zgromadzenia jest terminem zawitym prawa materialnego, a zatem nie podlega przywróceniu. Powyższy przepis wprowadza także drugi termin do zaskarżenia uchwały - w przypadku gdy walne zgromadzenie zostało wadliwie zwołane i w związku z tym w jego obradach nie uczestniczył dany członek, ma on prawo do wystąpienia z powództwem w ciągu sześciu tygodni od dnia powzięcia wiadomości przez tego członka o uchwale, nie później jednak niż przed upływem roku od dnia odbycia walnego zgromadzenia. Sześciotygodniowy termin może rozpocząć swój bieg od dnia zawiadomienia członka o uchwale w sposób wskazany w statucie. Sytuacja taka będzie mieć miejsce, jeśli ustawa lub statut wymagają dokonania zawiadomienia członków o podjętej uchwale. Przekroczenie sześciotygodniowego terminu może nie być uwzględnione przez sąd, jeżeli utrzymanie uchwały walnego zgromadzenia w mocy wywołałoby dla członka szczególnie dotkliwe skutki, a opóźnienie w zaskarżeniu tej uchwały jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami i nie jest nadmierne.

Może zdarzyć się także sytuacja kumulacji podstaw obu rodzajów powództw, która polega jednoczesnej sprzeczności uchwały z ustawą i statutom. Dalej idącą wadą jest sprzeczność uchwały z prawem, a więc jej nieważność. Na gruncie art. 42 Prawa spółdzielczego należy przyjąć, że powództwo o uchylenie uchwały, przewidziane w § 3 tego przepisu, ma zastosowanie do tych wypadków sprzeczności uchwały z postanowieniami statutu, które nie są jednocześnie sprzecznością uchwały z przepisami prawa. Jeżeli natomiast taka zbieżność zachodzi, zastosowanie ma powództwo o ustalenie nieważności uchwały, którego podstawą wniesienia jest art. 189 k.p.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 07 stycznia 2009r. I ACa 681/2008).

Oprócz uchwał bezwzględnie nieważnych (por. art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego) i względnie nieważnych (por. art. 42 § 3 Prawa spółdzielczego) występują także uchwały nieistniejące. O uchwale nieistniejącej można mówić wtedy, gdy występują takie podstawowe uchybienia w zakresie elementów konstytucyjnych uchwały, jak np. brak wymaganej w ustawie lub statucie większości głosów do podjęcia uchwały albo brak na walnym zgromadzeniu wymaganego quorum (por. art. 41 § 2 Prawa spółdzielczego). Zatem uchwała organu spółdzielni może być uznana za nieistniejącą jedynie w przypadku najpoważniejszych wad, wykluczających wyrażenie oświadczenia woli uprawnionych podmiotów (por. wyrok SN z dnia 24 września 2003 r., I PK 336/02, OSNP 2004, nr 18, poz. 314). Powodowie domagając się stwierdzenia nieistnienia uchwał Walnego Zgromadzenia Członków (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w J. podjętych w okresie od 14 do 30 czerwca 2016r. na poszczególnych częściach Walnego Zgromadzenia, tj. uchwały nr 13/2016, 14/2016, 12/2016 nie wykazali, aby któraś z powyższych uchwał została podjęta bez przewidzianego w statucie quorum albo bez wymaganej większości głosów, aby uchwały podjęto w sprawach nieumieszczonych w porządku obrad, wyniki głosowania zostały sfalszowane, zaprotokołowano uchwały bez podjęcia głosowania względnie aby wystąpiły inne uchybienia w zakresie procedowania nad uchwałami, które skutkują takimi ich wadami, że musiałyby one zostać uznane za uchwały nieistniejące.

W dalszej kolejności rozważyć należało czy zachodzą przesłanki do stwierdzenia nieważności lub uchylenia zaskarżonych uchwał.

Artykuł 8³ ust. 7 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jednolity Dz. U. 2013.1222 ze zmianami dalej u.s.m.) stanowi, że walne zgromadzenie może podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad podanym do wiadomości członków w terminach i w sposób określony w ustawie (tj. w art. 8³ ust. 6 u.s.m.). Utrzymuje zatem zasadę, że nie można podjąć uchwały w sprawie wprowadzonej do porządku obrad na skutek wniosku zgłoszonego na walnym zgromadzeniu. Powyższe uregulowanie jest odmienne do zawartego w art. 41 ust. 1 ustawy Prawo spółdzielcze, z którego wynika, że walne zgromadzenie spółdzielni innej niż mieszkaniowa może podejmować uchwały w sprawach objętych porządkiem obrad podanym do wiadomości członków zarządu w terminach i w sposób określony w statucie. W ten sposób wyłączona została w spółdzielniach mieszkaniowych możliwość statutowej modyfikacji sposobów powiadamiania członków o porządku obrad i uchwałach poddanych pod

głosowanie, bowiem nie można podjąć uchwały wprowadzonej do porządku obrad na skutek wniosku zgłoszonego na walnym zgromadzeniu. Przepis art. 8³ ust. 10 u.s.m. stanowi, że projekty uchwał i żądania zamieszczenia oznaczonych spraw w porządku obrad walnego zgromadzenia lub jego wszystkich części mają prawo zgłaszać: zarząd, rada nadzorcza i członkowie. Projekty uchwał, w tym uchwał przygotowanych w wyniku tych żądań, powinny być wykładane na co najmniej 14 dni przed terminem walnego zgromadzenia lub jego pierwszej części. Ponadto, zgodnie z art. 8³ ust. 11 u.s.m., członkowie mają prawo zgłaszać projekty uchwał i żądania zamieszczenia różnych spraw w porządku obrad walnego zgromadzenia w terminie do 15 dni przed dniem posiedzenia walnego zgromadzenia lub jego pierwszej części. Projekt uchwały zgłaszanej przez członków spółdzielni musi być poparty przez co najmniej dziesięciu członków. Prawa członków do wpływania na rozstrzygnięcia walnego zgromadzenia zabezpieczono w tym przypadku w ten sposób, że - zgodnie z art. 8³ ust. 12 u.s.m. - członek ma prawo do zgłaszania poprawek do projektów uchwał nie później niż na 3 dni przed posiedzeniem walnego zgromadzenia lub jego pierwszej części. Ostatecznie to zarząd, w myśl art. 8³ ust. 13 u.s.m., jest zobowiązany do przygotowania pod względem formalnym i przedłożenia pod głosowanie na walnym zgromadzeniu projektów uchwał i poprawek zgłoszonych przez członków spółdzielni. Uchwałą nr 12/2016 Walnego Zgromadzenia (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w J. przyjęto do realizacji wnioski polustracyjne zgodnie z listem polustracyjnym z dnia 16 grudnia 2015r. skierowanym do Zarządu i Rady Nadzorczej spółdzielni przez Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych (...) w W.. Wniosek polustracyjny był tylko jeden „konieczność przestrzegania postanowień art. 8³ u.s.m. w zakresie wprowadzania pod obrady Walnego Zgromadzenia w formie uzupełnionego porządku obrad wszystkich wniosków członków spółdzielni, o ile spełniają one wymogi formalne określone w tym przepisie”. Zatem zaskarżona uchwała nie jest niezgodna z prawem ani też nie jest sprzeczna ze statutem, dobrymi obyczajami, nie godzi w interesy spółdzielni, nie ma na celu pokrzywdzenie członka spółdzielni, a wobec powyższego brak jest podstaw do stwierdzenia nieważności tej uchwały lub jej uchylecia.

Powodowie zarzucili, że uchwała nr 13/2016 dotycząca wyboru i odwołania Zarządu zawiera nieprecyzyjne sformułowanie „przy obecności statutowej liczby członków Rady Nadzorczej”, gdyż ich zdaniem nie wiadomo czy chodzi o liczbę członków Rady Nadzorczej wskazaną w § 30 ust. 1 (9 członków) czy też § 30 ust. 1a. (6 członków). Ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych w art. 1 ust. 7 odwołuje się do zastosowania przepisów ustawy Prawo spółdzielcze w każdym przypadku, gdy brak jest w niej stosownych regulacji. Z powyższego wynika zatem, że przepisy o zarządzie spółdzielni, wobec braku odpowiednika w ustawie o spółdzielniach mieszkaniowych, należy zastosować wprost, w tym również przepis art. 49 ustawy Prawo spółdzielcze. W zakresie składu zarządu, jego liczby członków i wymagań, które muszą oni spełniać, powyższy przepis art. 49 Prawa spółdzielczego odsyła do postanowień statutu. Statut może przewidywać zarząd jednoosobowy, którym jest prezes, i ustalać wymagania, jakie powinna spełniać osoba wchodząca w skład zarządu lub prezes w zarządzie jednoosobowym. Członków zarządu, w tym prezesa i jego zastępców, wybiera i odwołuje, stosownie do postanowień statutu, rada lub walne zgromadzenie. Wybór osoby do pełnienia funkcji w zarządzie może, ale nie musi być poprzedzony konkursem, chyba że statut nakłada taki obowiązek na organ uprawniony do wyboru członków zarządu. Wybór do zarządu jest dokonywany w zasadzie na czas nieokreślony, chyba że statut (co do wszystkich lub niektórych członków zarządu) ustanawia kadencję, np. na 3 lata. Zatem jeżeli statut spółdzielni niczego w zakresie kadencji nie stanowi, wówczas - stosownie do przepisu art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego - mandaty członków zarządu zasadniczo wygasają w dniu odwołania (uchwała o odwołaniu powinna wyraźnie określać ten dzień). Natomiast w wypadku gdy statut ustanawia kadencję, mandaty w zarządzie wygasają z upływem okresu, na jaki zostali oni wybrani do zarządu, chyba że wcześniej dokonano odwołania.

Z § 30 ust. 1 Statutu pozwanej wynika, że Rada Nadzorcza GSM składa się z 9 członków, zaś może podejmować skutecznie uchwały, jeżeli w jej posiedzeniach uczestniczy nie mniej niż 6 członków. Artykuł 45 § 1 Prawa spółdzielczego określa minimalną liczbę członków rady nadzorczej. (...) musi składać się co najmniej z trzech członków. Artykuł 45 § 1 Prawa spółdzielczego ustanawiający minimalną liczbę członków rady zawiera upoważnienie dla spółdzielni do określenia większej liczby członków rady. Określenie w statucie spółdzielni większej liczby członków rady jest postanowieniem zgodnym z ustawą. Liczba członków rady powinna być zgodna ze statutem. W takiej sytuacji statut, a nie ustawa określa liczbę członków rady. W świetle powyższych uregulowań nie może budzić wątpliwości, że „statutowa liczba członków” to liczba przewidziana w § 30 ust. 1 Statutu, tj. 9 członków. Fakt, iż uchwały w

sprawie powołania lub odwołania członka Zarządu mają być podejmowane w obecności wszystkich członków Rady Nadzorczej oznacza wolę spółdzielców, by organ ten w liczniejszym zespole decydował w tych sprawach, a jego skład był reprezentatywny i gwarantujący podejmowanie uchwał bardziej odpowiadających woli członków spółdzielni. Twierdzenia powodów, że tryb ten może utrudnić lub wręcz uniemożliwić odwołanie członków Zarządu nie znajdują uzasadnienia. Kadencja Rady Nadzorczej, w przeciwieństwie do Zarządu powoływanego w pozwanej Spółdzielni na czas nieokreślony, wynosi 3 lata. Zgodnie z regulaminem Rada Nadzorcza jest uprawniona do nadzorowania pracy poszczególnych jej członków. W przypadku nie wypełniania obowiązków przez członka – (...) jako organ posiada prawo do zastosowania następujących sankcji:

- nieobecność członka na posiedzeniu Rady będzie ujawniona na zawiadomieniu o następnym posiedzeniu Rady,
- trzykrotna nieusprawiedliwiona nieobecność członka na posiedzeniach Rady Nadzorczej stanowi podstawę dla Rady do sformułowania wniosku o odwołanie takiego członka na najbliższym Walnym Zgromadzeniu.

Członkowie zarządu, którym walne zgromadzenie nie udzieliło absolutorium, niezależnie od tego, który organ - stosownie do postanowień statutu - wybiera członków zarządu, mogą być przez walne zgromadzenie odwołani (art. 49 § 4 Prawa spółdzielczego). Tak więc istnieją uregulowania prawne zawarte w ustawie Prawo spółdzielcze, Statucie pozwanej czy wreszcie regulaminie Rady Nadzorczej, które pozwalają na skuteczne podjęcie uchwał w sprawie powołania lub odwołania członka Zarządu przez Radę Nadzorczą. Powodowie nie wykazali, by zaskarżona uchwała nr 13/2016 była sprzeczna z prawem, a co za tym idzie brak było podstaw do stwierdzenia jej nieważności. Nie wykazano również, by była ona sprzeczna ze statutem, dobrymi obyczajami lub by godziła w interesy spółdzielni albo miała na celu pokrzywdzenie jej członka i wobec powyższego brak jest podstaw do jej uchylecia.

Przepis art. 8¹ ust. 1 u.m.s. stanowi, że członek spółdzielni mieszkaniowej ma prawo otrzymania odpisu statutu i regulaminów oraz kopii uchwał organów spółdzielni i protokołów obrad organów spółdzielni, protokołów lustracji, rocznych sprawozdań finansowych oraz faktur i umów zawieranych przez spółdzielnię z osobami trzecimi. Ponadto z ustępu 3 powyższego przepisu wynika, że statut spółdzielni mieszkaniowej, regulaminy, uchwały i protokoły obrad organów spółdzielni, a także protokoły lustracji i roczne sprawozdanie finansowe powinny być udostępnione na stronie internetowej spółdzielni. Przepis art. 8¹ u.s.m. został wprowadzony do systemu prawnego ustawą z dnia 14 czerwca 2007r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 125, poz. 873 ze zm.) Uprawnienie członka do żądania kopii dokumentów, o których mowa w tym przepisie, nie ma jednak charakteru absolutnego. Sąd Najwyższy w wyroku z 3 grudnia 2010r., I CNP 16/2010, LEX nr 950711 - przyjął, że wprawdzie przewidziany w art. 8¹ u.s.m. zakres uprawnień członka spółdzielni mieszkaniowej jest szerszy w porównaniu z uprawnieniami członków innych spółdzielni, ale podlega także ograniczeniom przewidzianym w art. 18 § 3 ustawy z 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze. Zgodnie z tym przepisem spółdzielnia może odmówić członkowi wglądu do umów zawieranych z osobami trzecimi, jeżeli naruszałoby to prawa tych osób lub jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że członek wykorzysta pozyskane informacje w celach sprzecznych z interesem spółdzielni i przez to wyrządzi jej szkodę. Odmowa powinna być wyrażona na piśmie. Członek, któremu odmówiono wglądu do umów zawieranych z osobami trzecimi, może złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie spółdzielni do udostępnienia tych umów. Wniosek należy złożyć w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia członkowi pisemnej odmowy. W ten sposób została zapewniona możliwość kontroli sądowej korzystania z tego uprawnienia, co ma zapobiegać ewentualnym nadużyciom obu stron w tym zakresie, a co jednocześnie gwarantuje właściwy standard ochrony prawnej członkowi związanemu ze spółdzielnią np. umową o pracę. Zapis zawarty w pkt 1 uchwały nr 14/2016 a dotyczący § 9 g Statutu nie jest niezgodny z prawem ani też nie jest sprzeczny ze statutem, dobrymi obyczajami, nie godzi w interesy spółdzielni, nie ma na celu pokrzywdzenie członka spółdzielni i wobec powyższego brak jest podstaw do stwierdzenia nieważności tego punktu zaskarżonej uchwały lub jej uchylecia.

W § 1 pkt 3 uchwały nr 14/2016 zmieniono treść § 30 ust. 5 Statutu postanawiając, że do Rady Nadzorczej wchodzi kandydaci, którzy otrzymali kolejno największą ilość głosów, nie mniej jednak niż 15 głosów. W piśmiennictwie prawniczym charakter prawny statutu jest sporny, jednak w judykaturze przeważa stanowisko,

że jest to szczególny rodzaj umowy, a jego postanowienia stanowią umownie wprowadzone normy obowiązujące spółdzielców i spółdzielnię, czego konsekwencją jest to, iż instytucjonalnie jest on związany z reżimem cywilnych czynności prawnych (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 1989 r., III CZP 34/89, (...)PiUS (...); wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 1999 r., I CKN 1088/97, OSNC 1999/11/193 czy wyrok Sądu Najwyższego z 25 lipca 2003 r., V CK 117/02, niepubl.). W konsekwencji jego postanowienia powinny być tłumaczone według dyrektyw wynikających z art. 65 k.c. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 1989 r., III CZP 34/89, OSNAPiUS 1990, nr 6, poz. 80 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 1999 r., I CKN 1088/97, OSNC 1999, nr 11, poz. 193). Zgodnie zaś z zasadą swobody umów, postanowienia statutu mogą być kształtowane dowolnie, z uwzględnieniem granic swobody, określonych w art. 353¹ k.c. Określenie minimalnej ilości głosów jaką musi uzyskać kandydat na członka Rady Nadzorczej w przypadku spółdzielni, która liczy około 8.000 członków nie może spowodować nie wybrania pełnego składu rady nadzorczej. Z treści § 30 ust. 5 zdanie 2 wynika, że do Rady Nadzorczej wchodzi kandydaci, którzy otrzymali kolejno największą ilość głosów. W razie równej ilości głosów oddanych na poszczególnych kandydatów do Rady Nadzorczej – wyboru dokonuje się w formie losowania przeprowadzonego przez osoby uczestniczące przy obliczaniu głosów z Walnego Zgromadzenia, na którym dokonano wyboru członków Rady Nadzorczej, tak by liczba kandydatów odpowiadała liczbie członków Rady Nadzorczej określonej w ust. 1 § 30. Zatem zmiana treści § 30 ust. 5 zdanie 1 w ocenie Sądu nie jest niezgodna z prawem, ani też nie jest sprzeczna ze statutem, dobrymi obyczajami, nie godzi w interesy spółdzielni, nie ma na celu pokrzywdzenie członka spółdzielni i wobec powyższego brak jest podstaw do stwierdzenia nieważności tego punktu zaskarżonej uchwały lub jego uchYLENIA.

W § 1 pkt 4 uchwały nr 14/2016 zmieniono treść ust. 1 i 2 § 31 Statutu. Ustęp 1 § 31 Statutu stanowi powtórzenie wynikającego z art. 56 § 3 Prawa spółdzielczego zakazu prowadzenia działalności konkurencyjnej. Instytucja zakazu zajmowania się interesami konkurencyjnymi dotyczy członków rady nadzorczej i członków zarządu. Przytoczony zakaz obowiązuje wskazane osoby bez względu na to, czy i ewentualnie w jakim zakresie działalność konkurencyjna narzuca spółdzielnię na szkodę. Ma on charakter bezwzględny i nie może być uchylony bądź ograniczony treścią postanowień statutu. Naruszenie zakazu konkurencji może uzasadniać zawieszenie członka rady (art. 56 § 4 Prawa spółdzielczego) lub zarządu (art. 50 § 1 Prawa spółdzielczego), a następnie - odwołanie z rady lub z zarządu oraz rozwiązanie stosunku pracy w trybie określonym przepisami kodeksu pracy lub ustawy Prawo spółdzielcze. Ustęp 2 § 31 Statutu otrzymał brzmienie: „Nadzorowanie pracy poszczególnych członków Rady należy do kompetencji Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza w przypadku stwierdzenia rażącego niewypełnienia obowiązków przez członka Rady, przekroczenia przez członka Rady uprawnień lub podejmowania działań sprzecznych z interesem Spółdzielni, ma prawo podjąć uchwałę zawieszającą takiego członka Rady, w czynnościach, do najbliższego Walnego Zgromadzenia, sporządzając równocześnie pisemny wniosek do tego organu o odwołanie ze składu Rady Nadzorczej. Tryb podejmowania takiej uchwały określa Regulamin Rady Nadzorczej. Uzasadnienie wniosku zawierającego zarzuty pod adresem tego członka Rady, po rozpatrzeniu przez Walne Zgromadzenie może stanowić podstawę ewentualnego odwołania.” Przepis art. 5 § 1 ustawy Prawo spółdzielcze wymienia w sposób enumeratywny (osiem punktów wyliczeniowych), co powinien obligatoryjnie określać każdy statut, zaś z § 2 wynika, że statut ponadto powinien zawierać postanowienia, których wprowadzenia wymagają przepisy niniejszej ustawy, oraz może zawierać inne postanowienia. Rada Nadzorcza może podejmować uchwały jedynie w granicach swego działania (art. 46 Prawa spółdzielczego). Przekroczenie tego zakresu oznacza naruszenie prawa, a uchwała podjęta niezgodnie z ustawą jest bezwzględnie nieważna - art. 58 § 1 k.c. Szczegółowy zakres działania rady nadzorczej określa art. 46 § 1 Prawa spółdzielczego. Upoważnia on spółdzielnię do rozszerzenia w statucie zakresu działania rady także o inne uprawnienia niż te, które wyszczególnia ustawa (art. 46 § 2). Uznać zatem należy za dopuszczalne, w świetle art. 5 § 2 i 46 § 2 Prawa spółdzielczego, rozszerzenie katalogu przyczyn zawieszenia członka rady nadzorczej, jak to uczyniła pozwana w swoim statucie. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 września 2009r. V CSK 86/09 stwierdził, że „Statut spółdzielni jest to szczególny rodzaj umowy, a jego postanowienia stanowią umownie wprowadzone normy obowiązujące spółdzielców i spółdzielnię, czego konsekwencją jest to, iż instytucjonalnie jest on związany z reżimem cywilnych czynności prawnych. W konsekwencji jego postanowienia powinny być tłumaczone według dyrektyw wynikających z art. 65 k.c. Zgodnie zaś z zasadą swobody umów, postanowienia statutu mogą być kształtowane dowolnie, z uwzględnieniem wszakże granic swobody, określonych w art. 353¹ k.c.”. (Lex nr 627242) Z kolei w wyroku z dnia 16 maja 2003 r., I CKN 377/01 (LEX nr 83836)

Sąd Najwyższy stwierdził, że postanowienia statutu spółdzielni w kwestiach uregulowanych w nim na podstawie zawartego w przepisach spółdzielczych odesłania, mogą być uznane za prawo materialne w rozumieniu art. 393¹ pkt 1 k.p.c. Zatem poszerzenie zakresu działania Rady Nadzorczej zgodnie z § 31 ust. 2 Statutu znajdowało podstawę prawną w obowiązujących przepisach prawa spółdzielczego, nie jest niezgodne z prawem ani też nie jest sprzeczne ze statutem, dobrymi obyczajami, nie godzi w interesy spółdzielni, nie ma na celu pokrzywdzenie członka spółdzielni, a wobec powyższego brak jest podstaw do stwierdzenia nieważności tego punktu zaskarżonej uchwały lub jego uchylenia.

Mając powyższe ustalenia i rozważania na względzie orzeczono jak w sentencji. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Na zasądzoną na rzecz pozwanej kwotę złożyły się koszty zastępstwa adwokackiego w kwocie 360 zł i opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

R., dnia 27 marca 2017r.

SSO Katarzyna Banko